

HARCKÉSZÜLTSEG ÉS HADTÁPKIKÉPZÉS

„KUNSÁG-79” hadsereg hadtáp rendszergyakorlat tapasztalatai

E ö r i T i b o r ő r n a g y, B e r á r D é n e s s z á z a d o s

Az ötéves összekovácsolási tervünknek megfelelően 1979 február hónapban – jelentős számú tartalékos katona részvételével és népgazdasági anyagi-technikai eszköz igénybevételével – hajtottuk végre a „KUNSÁG-79” hadsereg hadtáp rendszergyakorlatot.

A gyakorlatvezetőség abból indult ki, hogy a hadsereg minőségi változása megköveteli a hadtápszervezetek teljesítőképességének növelését is. Az integrált hadtápszervezetek létrehozásával, a zömében tartalékos szervezetek kiképzési és összekovácsolási rendszerének tökéletesítésével, a parancsnoki és szakállomány harc alatti szakvezetői készségének fokozásával számottevően javult a hadsereg és a csapathadtáp tagozat mozgósítási és alkalmazási készsége, teljesítőképessége.

A tapasztalatok azt bizonyítják, hogy az egyre növekvő tartalékos hadtáp-állomány kiképzését a korábbinál is szervezettebbé, „gazdaságosabbá” kell tenni. A megváltozott körülmények között a korszerű integrált hadtápszervezeteknek jelentősen megszorodott, újszerű feladatokat kell megoldani. Az sem lényegtelen, hogy a jobbitó szándékkal integrált ellátószervezeteknek nemcsak a feladatok újszerűek és koalíciós jellegűek, hanem ezek megoldása is korszerű módszereket követel. Ezek az új feladatok új követelmények, új módszerek bevezetését és komplex begyakoroltatását teszik szükségessé „tömegméretekben”.

A felsorakoztatott érvek egymagukban is elegendőnek bizonyultak ahhoz, hogy az *ötéves összekovácsolási terv megvalósulásának utolsó előtti évében* a rendszergyakorlat keretében kiemelt figyelmet fordítsunk az újszerű, koalíciós jellegű biztosítási – ellátási feladatok átfogó – a hadsereg ellátási tagozattól, a katonáig, harci-technikai eszközözig – történő gyakoroltatására.

I.

A gyakorlat általános jellemzése

A gyakorlat méreteit, a részt vevő erők és eszközök nagyságát, a végrehajtás körülményeit tekintve a hadsereg hadtápszolgálat felkészítésének egy jelentős időszakát zártuk. Ezt tükrözi a *gyakorlat tárgya*, amelyet a koalíciós front első lépésőjében támadó hadsereg hadtápbiztosításának megszervezése és végrehajtása képezett kezdetben hagyományos, majd tömegpusztító fegyverek alkalmazásának viszonyai között, erdős-hegyes terepen, télen.

A hazai és nemzetközi csapatgyakorlatok, más seregtettek rendszergyakorlatai összegezett tapasztalatai figyelembevételével, az előjárói követelményeknek megfelelően *a rendszergyakorlat elé a következő célkitűzéseket állítottuk:*

– *gyakorolni:* rejtett mozgósítás útján a hadiállományra való feltöltés, összekovácsoló kiképzés, előrevonás és a szakfeladatok végrehajtását;

– *felmérni:* a rejtett mozgósítással kapcsolatos tervek realitását, a végrehajtás vezetésének tervszerűségét, a hadtápcsapatok mozgósítási és alkalmazási készségét, szakmai felkészültségét, vezethetőségét és teljesítőképességét erdős-hegyes terepen, télen;

– *tapasztalatokat szerezni* a mozgósítás, az előrevonás, a szétbontakozás, a hadtápcsapatok alkalmazása, különböző ellátási tagozatok együttműködése megszervezése és vezetése az életképesség fenntartása, a működőképesség helyreállítása területén hagyományos és römegpusztító fegyverek alkalmazásának viszonyai között.

A gyakorlat módszerét képezte: rejtett mozgósítással hadiállományra feltöltött hadsereg közúti-, szállítózászlóaljok, raktárak és egészségügyi szakcsapatok részvételével gépesített lövészadosztály harcászati gyakorlatára épített egyoldalú, több fokozatú hadsereg hadtáp rendszergyakorlat levezetése terepen.

A gyakorlat a Dunántúlon alapvetően a Vértes és a Bakony térségében jelentős számú tartalékos katona és népgazdaságból előállított gépjármű igénybevételével, a hadsereg mozgókészletek jelentős részének elszállításával került végrehajtásra.

A gyakorlaton résztvettek közül hadiállományra feltöltve: MBF-ség közvetlen biztosító és kiszolgáló alegységei, közúti komendáns és gk. szállítózászlóaljok, hadsereg raktárak, önálló eu. osztagok, a hadsereg hadtápcsapatok közel 50⁰/₀-a. A mozgóbázis megerősítésre került egy ezred típusú gk. jav. századdal és az MB körletében működött egy hadiállományra feltöltött vízellátó század is.

A gyakorlat összefegyvernemi kereteit az 1978. évi hadseregparancsnoki és törzszvetési gyakorlat képezte. A gyakorlaton részt vevő *hadsereg hadtápcsapatok* – egy közel hadiállományra feltöltött gl. ho., egy tüzerdandár, több hadseregközvetlen csapat – „KUNSÁG-79” *harcászati gyakorlatára építve, valamennyi ellátási ágazat és tagozat működtetésével gyakorolták szakfeladataikat.* A feladatok elméleti és gyakorlati alapját a hadtáphelyzet és a PK HTPH elgondolása képezte.

A teljességre való törekvés igénye nélkül a *hadtáphelyzet és a PK HTPH elgondolásának lényege a következőkben összegeztető.*

A nemzetközi feszültség, a háborús veszélyeztetettség növekedése következtében: 1979 január első felében megtörtént a hadsereg hadtápcsapatok békében meglévő parancsnoki állományának összevont törzskiképzése; január végén, február elején három ütemben végrehajtásra került a hadtápcsapatok hadiállományra való feltöltése és a hadtáptörzsek részére 5 napos hadijáték került levezetésre.

A hadiállományra való feltöltést követően összekovácsoló kiképzés keretében a hadsereg mozgókészleteinek emelése, a hadtápcsapatok MB-ba, közúti és eu. tartalékba történő begyülekeztetése és a készenlét elérése a határbiztosítás és a támadó hadművelet hadtápbiztosításának végrehajtására.

A PK HTPH elgondolás alapján: a hadsereg támadó hadműveletének hadtápbiztosítása a csapatok mozgó- és kiegészítő készleteiből, a visszahagyott laktanyai készletekből, majd a hadművelet 2. napjától a hadsereg csapatai mögött

szétbontakozó Tábori Hadtáp és a FRONT hadtáp bázisairól történt a hadsereg és a csapatok szállítóeszközeinek bevonásával.

A hadsereg hadtáperők és -eszközök a hadművelet második napjától a főcsapás irányába 60, a másik csapás irányába 40⁰/₀-os megosztásban kerültek alkalmazásra és 2–3 naponként áttelepítésre. A HDS HTP T a HVP manővereit követve települt át.

A közúti csapatok három HFGU-at és naponként 1–1 HHU-at rendeztek be és fejlesztettek tovább a támadás ütemének megfelelően.

A hadművelet során a feltételezések szerint mintegy 68 000 tonna anyag került utánszállításra, amely naponta 6–7000 tonna anyag utánszállítását tette szükségessé. Az utánszállításra váró anyagok 30⁰/₀-át a csapatok saját szállítóeszközökkel vételezték. A csapatok a közelebbi feladat teljesítése időszakában mozgó, a hadművelet végén a mozgó készletek 80⁰/₀-ával rendelkeztek.

A hadművelet folyamán a várható egészségügyi veszteség elérte a 20⁰/₀-ot, a kritikus napon 9⁰/₀-ot. A hadművelet során napi 3000–3500 fő várt kiürítésre. A sebesültek kiürítése a hadművelet 1–2 napján az alárendeltek szállítóeszközeivel a VKB-ba, majd az előljáró eszközeivel a KBR-be történt. Az első lépcsőben támadó ho.-ok 1–1 ö. eüo. megerősítést kaptak.

A tömegpusztító fegyverekkel mért csapás következményeinek felszámolására az MB-ban és az MBR-ben 1–1 mentőosztag került megalakításra.

A hadsereg hadtápvezetés a HVP-ről valósult meg, sajátos esetekben operatív csoportok helyszínre történő kirendelésével. A HVP naponként a H tengelyben települt át.

Kiemelt figyelmet érdemel, hogy a felvázolt hadtáphelyzet, a PK HTPH elgondolása alapját és egyben kiinduló pontját képezte a rendszergyakorlat tényleges végrehajtásának is.

A rendszergyakorlat végrehajtását számos sajátosság jellemezte. Különösen vonatkozott ez a csapatok hadiállományra való feltöltésére. A gyorsan változó követelmények egyik jellegzetességét az adta, hogy az érintett hadtápcsapatok rejtett mozgósítása magasabb harckészültségi fokozat bevezetése nélkül, előre kézbesített behívó és előállítási paranccsal, három ütemben került végrehajtásra.

A laktanyákkal egyébként nem rendelkező hadtápcsapatok hadiállományra való feltöltése, összekovácsoló kiképzése téli időjárási viszonyok között laktanyai objektumokban történt.

A végrehajtás sajátosságait tovább növelte, hogy a béketörzsekkel nem rendelkező csapatok törzseit hivatásos szakállománnyal erősítettük meg. Így létrehoztuk azt a vezetőmagot, amelyre a feladatok végrehajtása során számítani lehetett.

Valójában összehasonlíthatatlanul többről volt szó, mint a korábbi gyakorlatokon, mivel a részt vevő közel 40 csapat és törzs személyi állományának, harci és gépjármű technikai eszközeinek tényleges ellátása feltételeit a tartalékos állományú hadtápcsapatok biztosították.

A rendszergyakorlat végrehajtása módot adott a hadsereg hadtápcsapatok összekovácsoló kiképzése központilag irányított, differenciált, átfogó végrehajtására, a szakcsapatok és tagozatok közötti együttműködés gyakoroltatására, a szakfeladatok végrehajtásának tökéletesítésére, a harc alatti hadtápvezetés korszerűsítésére, a rendszerben levő mobil adatfeldolgozó pontok több tagozatban történő működtetésére.

A kidolgozott terveknek megfelelően az alsóbb szintű ellátási tagozatok feladataival összhangban: a csapatmozgások és az utánszállítások végrehajtása érdekében a közúti komendáns zászlóalj berendezett 300 km útszakaszt, a hadsereg-raktárakból emelésre és szállításra került közel 1000 tonna anyag, amely több alkalommal lejutott az alsóbb ellátási tagozatokba; a berendezett vasúti kirakó körletben átvételre és utánszállításra került két katonavonat lőszer, üzemanyag és egyéb harci technikai anyag, amely az „előljáró” tagozatból érkezett.

A jóváhagyott terveknek megfelelően került sor naponta 100–120 gk. és 3–6 helikopter anyag utánszállítására, *amely valamennyi anyagból megközelítette az érintett első lépcsőben barcoló gl. bo. teljes napi anyagszükségletét.*

A tényleges ellátás érdekében első esztben működött a „*vasúti élelmiszer feldolgozó és ellátó pont*”, amely biztosította az alárendelt csapatok számára a szükséges konyhakész hús, hentesáru, zöldség, burgonya, tejtermékek *egységcsomagokban történő kiszolgáltatását*, a TÉR és Üzem által naponta elkészített 5000–5500 adag katonakenyér elosztását.

Az ö. eü.-ok nehéz és szokatlan körülmények között, a behavazott erdőshegyes terepen történő előrevonás és szétbontakozás során jelentős tapasztalatokat szereztek, a sebesültek ellátása, megóvása és hátraszállítása területén.

II.

A gyakorlat végrehajtásának tapasztalatai

A rejtett mozgósítással közel hadiállományra feltöltött *hadsereg hadtápegységek* az elgondolásnak megfelelően a megszabott feladatokat *bét mozzanatanban* *bajtották végre. Ezek főbb tapasztalatai:*

1. *A parancsnoki állomány bevonulásának, a törzsek felkészítésének, a PK HTPH-i és törzszvezetési hadijáték végrehajtásának tapasztalatai*

Az MBF és a hadtápcsapatok parancsnokai a jóváhagyott törzskiképzési terveknek megfelelően *eredményesen készítették fel a tartalékos parancsnoki állományt beosztásának ellátására*, a küszöbön álló mozgósítási feladatok szakszerű irányítására.

Az MBF-ség és a hadtápcsapatok parancsnokai önállóan dolgozták ki a törzskiképzés követelményeit, amelyhez az alaphangot a hadsereg hadtáptörzs és az érintett szolgálat főnökök határozták meg. Ebben a helyzetben viszont megnőtt az MBF által a hadtápcsapatok parancsnokai számára levezetett 5 napos törzskiképzés fontossága, fokozódott a parancsnokok között a tapasztalat- és véleménycsere jelentősége, az együttműködés szükségessége. Ezzel megteremtődtek egy magasabb kiképzési feladatra a törzs hadijátékra való felkészülés elméleti és gyakorlati feltételei.

Fontos elméleti feladat volt számunkra annak alapos kimunkálása, hogy miként lehet megbízhatóan az egyszerűtől a bonyolult felé haladva a parancsnoki állományt megnyugtató módon felkészíteni a hadművelet sikeres végrehajtására. A korábbi hasonló méretű gyakorlat tapasztalatait felhasználva – a jóváhagyott elgondolásnak megfelelően – került sor 5 napos PK HTPH-i és törzszvezetési hadijáték levezetésére, *melynek tárgyát képezte a hadsereg hadtápcsapatok, funkcionális csoportok alkalmazásának megtervezése, az együttműködés megszervezése a hadsereg első támadó hadműveletében.*

A hadijáték célja az volt, hogy a hadtápegységek törzsei bővített időnormákkal módszeresen felkészüljenek funkcionális feladataik végrehajtására, megismerkedjenek a szervezetek alkalmazásának módszerével, a törzsmunka végrehajtásának rendjével, a vezetési okmányok elkészítésének sajátosságaival, az információk gyűjtésének, továbbításának, a feladatok lejtuttatásának rendjével. A konkrét feladat úgy került összeállításra, hogy az több tekintetben megközelítse, egyes kérdésekben egybeessen a rendszergyakorlat elgondolásával.

A végrehajtás során bebizonyosodott, hogy a hadtáptörzsek célirányos, differenciált felkészítése hasznosnak bizonyult. A hadijáték levezetése biztosította a korábbi ismeretek elmélyítését, új ismeretek megszerzését és a különböző funkcionális csoportok összekovácsolását, a hadtápcapatok törzsei közötti hasznos együttműködés módszereinek kialakítását.

A rendszergyakorlat előkészítésének színvonalát is emelte, hogy a *hadijáték több fontos kérdésben formálta a gyakorlatvezetőség álláspontját, a gyakorló törzsek számára pedig biztos támpontot nyújtott az előttünk álló főfeladatok eredményes végrehajtásához.*

2. Az összekovácsoló kiképzés, a mozgó anyagi készletek málbázásának tapasztalatai

A mozgósítás előkészítése során a gyakorlat vezetőségére hárult az a feladat, hogy – a mozgósítási tervektől eltérő –, téli időjárási viszonyok között működésre alkalmas katonai objektumokat a hadtápcapatok számára előkészítse. Tetjük ezt a körülmények kényszerítő hatására, mert a békében nem élő hadsereg hadtápcapatok béke körülmények közötti működéshez szükséges feltételekkel nem rendelkeznek. Ez adott esetben is gondokat jelentett.

A végrehajtás során tapasztaltuk, hogy *számottevően javult* – a célirányosan felkészített – *tartalékos parancsnoki állomány mozgósítást irányító, szakvezetői tevékenysége, a végrehajtás szervezettsége.* Emellett számtalan nehézséggel kellett megküzdeni a magasabb harcászati fokozat elrendelése nélkül, előre kézbesített behívó és előállítási paranccsal, téli időjárási viszonyok között előkészített objektumokban egy időben – első esetben végrehajtott – nagyszámú hadsereg hadtápcapat hadiállományra való feltöltése során.

A gyakorlat vezetősége a mozgósítás végrehajtásának ellenőrzése során arra a következtetésre jutott, hogy a bevonuló személyi állomány és technikai eszköz bevonulási helyére történő beérkezését nem célszerű valamennyi érintett hadtápegységnél egységesen egy adott időpontra meghatározni, mert a személyi állományt és technikai eszközök tömegét ilyen esetben egy időben kell fogadni és ez az átvévő helyen nehézségeket, kapkodást és zavart okozhat.

A szállítózászlóaljak megalakítása, a VOLÁN Vállalatoktól megszokott szervezett támogatás mellett gyors ütemben került végrehajtásra, ugyanakkor az előzetes pontosítások és korrekciók ellenére az állami gazdaságok és szövetkezetek által előállított gépjárművek egy része ponyva, oldalfalmagasító és szerszámzat nélkül vonultak be.

Gondjaink lényeg elsősorban abban jelölhető meg, hogy néhány kivételtől eltekintve csak közúti járművek kerültek előállításra, amelyek nagy része „billenő platós” és zöme nem rendelkezik ponyvával. A járművek ponyvával való felszerelése rendkívüli költséges, ezért a vállalatok – az érdekek egyeztetése alapján – szívesen vennék a honvédelmi támogatást.

A hadiállományra való feltöltést követően az összekovácsoló kiképzésre a szervezési intézkedésben előírt követelményeknek megfelelően került sor. A kiképzést a rendszergyakorlat elgondolásának alárendelve írtuk elő.

Hasznosnak bizonyult, hogy az állományt elsősorban a küszöbön álló szakfeladatok végrehajtására készítettük fel.

Az összekovácsoló kiképzés keretében került sor a hadsereg mozgó anyagi készletei egy részének málházására is. A szállítózászlóaljak a valóságos körülményeket közelítve – a módosított emelési terveknek megfelelően – megalakították és a PK HTPH „jelére” a raktárakhoz előrevonták a szállítókötelkeket. A mozgókészletek málházását, az összekovácsoló kiképzés folytatását a raktárparancsnokok vezetésével végezték és felkészültek az előrevonásra, az MB-ba, HTP T-ba történő begyülekeztetésre.

3. A hadsereg hadtápcsapatok begyülekeztetésének és szétbontakoztatásának tapasztalatai

A hadsereg hadtápcsapatok tervszerű, időben történő begyülekeztetése a küszöbön álló hadművelet hadtápbiztosítása előkészítésének a leglényegesebb mozzanata, egyben feltétele.

A hadsereg hadtápcsapatokat az 1. sz. vázlatnak megfelelően közel 60 000 km² területről több irányból egy időben kellett begyülekeztetni. A szervezés és megszervezés során kiemelt figyelmet kellett fordítani a kijelölt körletek előkészítésére, a menetbiztosítás megszervezésére.

A PK HTPH begyülekeztetésre vonatkozó intézkedése „feladat lejuttató” rendszerben került az alárendeltekhez. Az intézkedéseknek megfelelően az alárendelt hadtápcsapatok kidolgozták a menetszámvetést, felderítő előkészítő részlegeket szerveztek, amelyek az MBF-ség irányításával a követelményeknek megfelelően felderítették, berendezték a kijelölt körleteket, a körletekhez vezető utakat, a funkcionális feladatok végrehajtásához szükséges munkahelyeket és megteremtették a főerők szervezett beérkezésének, azonnali működésének, minden oldalú biztosításának alapvető feltételét.

Az MBF operatív csoporttal vezette a kijelölt körlet felderítését és a műszaki-technikai erők célirányos alkalmazásával biztosította az utak és objektumok műszaki berendezését, a hadtápcsapatok felderítő-előkészítő részlegei munkájának irányítását. Az MBF-ség kiemelt feladatát képezte, az MB határain, árvevő pontok telepítése a bevezető utakon, ahol a menetszámvetésnek megfelelő rendben „átvették” a beérkező hadtápcsapatokat.

A közúti komendáns erők az összekovácsoló kiképzés eredményeként a főerőket megelőzve előrevonást hajtottak végre, *menetből szétbontakoztak* és más műszaki, közúti erőkkel együttműködésben mintegy 100 km-es menetvonal szakaszon *végrehajtották az összfejgyvernemi csapatok előrevonásának közúti biztosítását.*

A hadsereg hadtápcsapatok előrevonása során jelentős tapasztalatokat szereztünk a felderítő-előkészítő részlegek, menetbiztosító erők alkalmazásában. A felderítő-előkészítő részlegek és a műszaki erők, a főerők előtt mintegy 5–10 órával történő beérkezéssel lehetővé tették a működéshez, az ellátáshoz szükséges feltételek megteremtését. A tapasztalatok azt bizonyítják, hogy téli időjárású viszonyok között az előkészítő részlegeknek és műszaki erőknek olyan működő „téli tábor”-t kell létrehozni, *amely lehetővé teszi, hogy a beérkező főerőket azonnal feltöltsék, meleg étellel lássák el, megteremtsék a szakfeladatok végrehajtása haladéktalan megkezdéséhez, a készenlét gyors eléréséhez szükséges feltételeket.*

Úgy gondoljuk, hogy különösen téli időjárási viszonyok között a hadtápcsapatok önálló menetvonal-szakaszán és a kijelölt körleteken belül a közúti csapatokkal együttműködésben egycs pontokon célszerű az anyagi-technikai segély-állomásokat, a bekötőutakon műszaki-technikai erőkből mozgásbiztosító osztagokat működtetni.

4. Az alkalmazás megtervezésének, a várható feladatok begyakorlásának tapasztalatai

A begyűlcckztetés végrehajtásával párhuzamosan a hadtápcsapatok törzseinek *kiemelt figyelmet kellett fordítani az elbatározás megbozatalára, az alkalmazási tervek elkészítésére, a szakfeladatok folyamatos begyakorlására.*

A tartalékos állományú hadtáptörzsek tervező munkája során nagy figyelmet fordítottunk a feladat vételekor annak megértetésére, a tervezés beindításának segítésére. A tapasztalatunk szerint a tervező munka helyes irányba való terelése érdekében célszerű segítséget nyújtani a helyes módszerek kiválasztásához és konkrétan meghatározni mely tervek kidolgozása szükséges a végrehajtás tervszerű vezetéséhez.

A tervező és szervező munkával párhuzamosan a feladatok begyakorlása során *tizennyolc tényleges feladat végrehajtása hárult a hadtápcsapatokra.* Ennek során a felgyorsult események ellenére az MBF-ség egyre szilárdabban vezette a csapatait és a raktárak, szállítózászlóaljok között javult a szakmai együttműködés. Az MBF-ség vezetésével jól működött a vasúti kirakó körlet, a vasúti élelmiszerfeldolgozó és elosztó pont. A kirakó állomásokon késedelem nélkül került átvételre mintegy 300 tonna vegyes anyag és kiszállításra került közel 150 tonna lőszer és 10 000 adagot meghaladó konyhakész élelem, s 5000 adag kenyér az alárendelt csapatok részére.

A közúti komendáns zászlóalj berendezte a 2. sz. HFGU-t mintegy 60 km-es szakaszon. A század diszpécserpontok megfelelően végezték feladataikat, sikeresen átfogták és irányították az utakon való mozgást.

Az egészségügyi osztagok átalárendelésre kerültek, melynek során közúti járműveikkel csak nagy nehézségek árán küzdöttek le a téli útviszonyokat.

A behavazott erdős-begyés terepen szinte „emberfeletti” munkával sikerült a funkcionális részlegeket telepíteni. Az egyik egészségügyi osztagnak, amely nem kapott műszaki-technikai megerősítést, jelentős időráfordításra volt szüksége ahhoz, hogy az előrevonás után *éjszaka elérje működési készenlétét.* Nem túlzás azt mondani, hogy ilyen esetben minden perc életek megmentését, vagy pusztulását okozhatja.

Alapvetően úgy ítéltető meg, hogy a törzsek képessé váltak az alkalmazási tervek elkészítésére, a támadó hadművelet előkészítéséből adódó jelentős számú szakfeladat eredményes megoldására. Emellett azt is meg kell említeni, hogy a mozgósított hadtápcsapatoknak jelentős időre van szüksége, a funkcionális feladataik begyakorlására. A hadművelet előkészítése során mindezt be kell mutatni, a lehetőségek szerint gyakorolni, amelynek végrehajtása előre látszik a küszöbön álló hadművelet során. Számolni kell azzal, hogy a feladatok lassúbb ütemben kerülnék végrehajtásra. Mi úgy gondoljuk, hogy a felkészülés és a következetes követelménytámasztás mellett hadtápcsapataink felkészültek a közúti biztosítás szervezett végrehajtására, kirakó állomások működtetésére, anyagi készletek vasúton, gépkocsin és légi úton történő elszállítására, a sebesültek ellátására és hátraszállítására.

5. A szakmai feladatok végrehajtásának, az MB megosztott áttelepítéseinek tapasztalatai

Már a hadművelet kezdetén kirajzolódott, miszerint a hadtápcapatoknak *egy időben több irányú, sokrétű feladatot kell megoldani*. A hadművelet első napján végre kellett hajtani: a HFGU-k továbbfejlesztését; a megtervezett szállítási feladatokat; a következő napi feladatok előkészítését; az egészségügyi osztagok előrevonását és telepítését, a sebesültek ellátását és hátraszállítását; a hadtápmánövereket; az MB megosztott áttelepítését és az MBR kikülönítését.

Annak ellenére, hogy a gyakorlat menetében ez volt a legösszetettebb, legfeszítettebb feladat a végrehajtás javuló szinten valósult meg. Hadtápcapataink ezen a napon 16 a hadtápcapatok zömét érintő és 40 az egyes csapatokat érintő feladatot hajtottak végre. Többek között vasúti kirakó állomáson átvettek mintegy 300 tonna lőszert, 100 tonna hajtóanyagot, 50 tonna vegyes anyagot. Az alárendeltek részére két egységshállítmány és légi úton több egységcsomag és rakomány került kiszállításra, esetenként több tagozat kihagyásával. Ezen a napon a hadsereg hadtáp közel 1000 tonna anyagforgalmat bonyolított le az „előjáró” tagozattól a zászlóalj tagozatig, mintegy 80 km-rel továbbfejlesztette a hadsereg utakat és ellátás után hátraszállított 280 fő imitált sérültet. *Az egységshállítmány – amelyben a mértékadó, a 37 db lőszerszállító gk. volt – szállítási távolsága elérte a 80 km-t, az anyagáramlási sebesség pedig – télen, eljegesedett utak – alig baladta meg a 13 km/óra sebességet.*

Az MBR kikülönítésének végrehajtására az MBF-ség még a megszervezés időszakában elhatározást hozott és a hadművelet megkezdése előtt *a raktárak körletein belül végrehajtotta a részlegek kikülönítését*. Ez jelentős mértékben megkönnyítette a megosztott átelepülést. Az átelepülést az elhatározásnak megfelelően az ellátási feladatoknak alárendelve, a 75 gk.-ból álló egységgrakomány útbaindítását követően került végrehajtásra. A felderítő-előkészítő részlegek a menet megkezdése előtt 9–10 órával korábban indultak útbá és időben elvégezték a működést biztosító feladatokat. *Az átelepülő lépcsők egy időben két menetvonalon több ütemben átlagosan 25 km/óra menetsebességet értek el. Az előkészítő részlegek a munkafeltételek megtervezésével biztosították, hogy a törzsek a beérkezés után azonnal, a teljes MB, MBR és HTP T 1,5–2 órán belül elérte a készenléletet.*

A végrehajtás során azt tapasztaltuk, hogy a szállítmányok megalakítása szigorú, következetes parancsnoki munkát, a szállítózászlóalj és raktárparancsnokok közötti jó együttműködést követel.

A szállítványok „megszületéséhez” mégis szükségessé vált a HVP-ről operatív csoportot kiküldeni, amely szilárdan irányította és „kikövetelte” a szállítványok időben történő megalakítását és indulását.

Megítélésünk szerint célszerű, ha a felderítő-előkészítő részlegeket az MBF operatív csoportja vezeti és a műszaki erők vele együtt átelepülnek és központi elgondolás szerint biztosítják a körletek műszaki berendezését. Az utakon a közúti csapatokkal együttműködve át kell manőverezni az anyagi-technikai segélyállományokat és centralizált vezetés alatt menetbiztosító és „közúti mentőosztagokat” kell szervezni és működtetni. Azzal is számolni kell, hogy az egészségügyi osztagok műszaki-technikai megerősítés nélkül a behavazott terepen nem lesznek képesek normaidőre települni. Ezért célszerű ezeket az átalárendelésekor műszaki-technikai erőkkel és eszközökkel, vontató járművekkel megerősíteni.

6. Az ellenség által tömegpusztító fegyverekkel mért csapások következményei felszámolásának néhány sajátossága

A tömegpusztító fegyverek alkalmazására történő áttérés időszakában az ellenség a hadsereg hadtápcsapatokra 40 KT értékben atom- és vegyicsapást mért, amelyből 1 db 20 KT földi csapás az MB-t érte.

A követelmény az volt, hogy mentőosztág működtetésével, egészségügyi osztag telepítésével, a hadsereg tartalékból beérkező vegyi-mentesítő századok alkalmazásával, az MB körletében működő vízellátó központ kihasználásával, a hadtápcsapatok csapáskörletből való kivonása után *hajtás végre a mentést és mentesítést, a működőképességüket megőrzött erők pedig haladéktalanul vegyenek részt a harcot tovább folytató csapatok ellátásában.*

A szervezett kivonást követően, az MBF-ség haladéktalanul megkezdte a szállítmányok kisorolását; a közúti csapatok kiségitő és megkerülő utak berendezését; az egészségügyi osztagok pedig a sebesültek hátraszállítását és ellátását. Mi úgy láttuk, hogy a legnagyobb figyelmet a mentés és mentesítés végrehajtásában az alárendeltek vezetése, vegyvédelmi tartalékok beérkezésének és telepítésének irányítása igényelte. Ennek érdekében *leglényegesebb feladat a vezetés minden tekintetben való helyreállítása.*

7. A menet és a leszerelés végrehajtásának tapasztalatai

A hetedik mozzanatban alapvető feladat volt a békehelyőrségbe való menet megszervezése és végrehajtása, a mozgó anyagi készletek lemálházása, a népgazdaságból igénybe vett technikai eszközök visszaadása és az állomány leszerelése.

A feladat végrehajtását a PK HTPH intézkedésében szabályozta, amelyet a hadtápcsapatok részletesen feldolgozták és jóváhagyott terveik alapján zökkenőmentesen, rendkívüli események nélkül végrehajtották.

A végrehajtás során kiemelt figyelmet fordítottunk a pártpolitikai munka fokozására, a menet szigorú menetrendszerinti végrehajtásának vezetésére, az anyagi-technikai eszközök karbahelyezésére. Elsőrendű kötelességünknek tartottuk a személyi állományról való messzeszemő gondoskodást.

III.

Az MBF-ség vezetőtevékenysége a tapasztalatok tükrében

A gyakorlat végrehajtása során, a vezetés új, a korábbinál hatékonyabb módszereinek alkalmazásával számos elméleti kérdést sikerült átfogóan tisztázni. Így például *jelentős tapasztalatokat szerezhetünk az MBF-ség vezetőtevékenysége számos területén*, nevezetesen a szakvezetés hatékonyságának növelésében, a szakfeladatok megszervezésében és minden oldalú biztosításában. Úgy gondoljuk, hogy a felvetett gondolatok közreadása is hozzásegíti a hadsereg hadtápegységek parancsnokait és vezető állományát elméleti ismereteik gyarapításához.

A gyakorlat összegezett tapasztalatai alapján jól kirajzolódott, hogy az *MBF-ségnek az alárendeltek tevékenységét három alapvető területen kell szilárdan átfogni*: 1. az alárendelt hadtápcsapatok erő kifejtésének összpontosítása; 2. a szakfeladatok végrehajtásának vezetése; 3. a szervezet működésének minden oldalú biztosítása területein.

1. Az MBF-ség vezetőtevékenységének hatása az alárendeltek erő kifejtésére

A rendszergyakorlat végrehajtása során jól érzékelhetővé vált, hogy az MBF-ség a HDS htp. vezető szervek és a nagy számú végrehajtó egység között olyan összekötő kapocs – közbeeső szerv – amelynek alapvető funkciója az előjáró által megtervezett feladatok végrehajtásának megszervezése és vezetése, az ehhez szükséges feltételek időben történő biztosítása.

Az MB vezetése egycsatornás, emellett a különböző rendeltetésű szakcsapatok, raktárak szakirányítása a szakmai előjárók felelősségével valósul meg. Az MBF vezető tevékenysége elsősorban abban jut kifejezésre, hogy az előjárótól kapott feladatoknak megfelelően alkalmazza az alárendeltségébe tartozó erőket és eszközöket, a szakfeladatoknak alárendelve valósítja meg a hadtápcsapatok manővereit és egyéb irányú katonai vezetését. A gyakorlat során ismételten bizonyosodott, hogy az MBF-ség nem „elefántcsont toronyba zárkózott” tudományos hadművelleti tervező, hanem a kapott feladatok végrehajtásának rendjére, módszereinek megválasztására, a szükséges erők és eszközök alkalmazására hoz elbátározást.

Az MB csapatai erő kifejtésének a mindenkori főfeladatokra történő összpontosítása területén az MBF-ség legfontosabb feladatai közé: esetenként a mozgósítás vezetésében való részvétel, az MB-be történő begyülekeztetés és a várható feladatoknak megfelelő csoportosítás felvételének irányítása; a raktárak és szállítózászlóaljok erő kifejtésének a fő feladatokra való koncentrálása tartozik.

Előre kell bocsátanunk, hogy a hadsereg hadtápcsapatok mozgósításának vezetése egységes rendszerben történik, és általában nem az MBF-ség vezeti. Mégis adódnak olyan kedvező körülmények – ez a gyakorlat során bizonyítást nyert – amikor a veszélyeztetettség időszakában, a hadiállomnyra való feltöltés, magasabb barckészültségbe helyezés nélkül az MBF-ség vezetésének részvételével valósul meg.

Ilyen esetben a hadsereg hadtápcsapatok több ütemben „születnek meg”, differenciált, több változat szerinti összekovácsoló kiképzést folytatnak, élnek, működnek. Fokozatosan, egyre több területen kapcsolódnak be, az állandóan növekvő állományú hadsereg ellátási-szállítási feladataiba. Ezeket a feladatokat a hadseregparancsnokság követelményei szerint az MBF-ség vezeti.

Az MBF-ség vezető tevékenységének másik fontos részét az MB csapatai begyülekeztetésének irányítása, átvétele és településének vezetése képezi.

Kialakulhatnak olyan körülmények is, amikor a hadsereg hadtápcsapatok mozgósítását, hadművelleti szétbontakoztatását a hadsereg vezetési csoportjai közvetlenül végzik. Ilyen körülmények között az MBF-ség az előrevonást követően a tervezett MB körlet határain „átvevő pontokat” (ÁP) telepít, amelyen a vezető beosztású tisztjei „átveszik” és a továbbiakban az MBF-ség minden tekintetben vezeti a beérkező alárendelt hadtápcsapatok begyülekeztetését, a várható feladatoknak megfelelő funkcionális csoportosítás felvételét.

Az MBF-ség ilyen körülmények között első esetben „találkozik” az alárendelt csapatokkal. Az ÁP-on az MBF-ség vezető beosztású tisztjei és az alárendelt csapatok parancsnokai között személyes kapcsolat jön létre. Ezt az alkalmat kell az MBF-ségnek jól kihasználni, a beérkező csapatok helyzetének felmérésére, a legfontosabb követelmények meghatározására.

Kétségtelen, a parancsnokok számára is jelentős ez a „találkozás”, mert személyesen jelentik a saját helyzetüket, a helyszínen értelmezik az írásban kapott, szóban is kiegészíthető feladatokat.

A beérkező alárendelt hadtápcsapatok átvétele fontos vezetési aktus, mivel a parancsnokok számára ezen a ponton kerül meghatározásra az erők és eszközök célirányos csoportosítása, tagolt telepítése, az őrzés és védelem, a tömegpusztító fegyverek elleni védelem, a küszöbön álló szakfeladatok követelményei. *Ez egyben az alapja és kiinduló pontja a vezetés, az „irányító hatalom” teljes körű átételének.*

A csapatok hadművelati csoportosításának egy adott időszakában az MB főerőkifejtése összpontosításának további területe a *raktárak és szállítózászlóaljok tevékenységének egységes elgondolás alapján történő összefogása*. Célja, hogy a szükséges anyagi eszközöket a raktárak és szállítózászlóaljok időben és megfelelő mértékben eljuttassák a harcoló csapatokhoz. Az MB főerőkifejtése mindenekelőtt az erők és eszközök zömének a főcsapás irányába történő alkalmazásával, az MBR kikülönítésével, átcsoportosításával érhető el.

Ennek kapcsán sok, nagyon lényeges szakmai kérdés merül fel – amelyről a későbbiek során még szót ejtünk – többek között: az előljáratól érkező nagytömegű anyag átvétele, a hadsereg eszközeivel történő vételezése, az alárendelték részére meghatározott szállítási feladatok teljesítése, az MB megosztott áttelepítése, az ellenség által tömegpusztító fegyverekkel mért csapások következményeinek felszámolása érdekében egységes elhatározás alapján történő erőikifejtés. Következésképpen az MBF-nek jelentős erőfeszítéseket kell tenni, hogy *az alárendelt csapatok képesek legyenek erdős-hegyes terepen, magas hegyi körzetekben, tömegpusztító fegyverek alkalmazásának viszonyai között, koalíciós hadtáperőkkel együttműködve a főerőkifejtést a főcsapás irányában összpontosítva szakfeladataik szervezett végrehajtására, működőképességük állandó fenntartására.*

2. A szakfeladatok végrehajtásának vezetése

A szakfeladatok végrehajtásának vezetése, az MB megosztott áttelepítése, a következő napi feladatok végrehajtásának megtervezése *dialektikus egységet, egymástól elszakíthatatlan feladatkomplexumot képez*. Szeretnénk hangsúlyozni, hogy ezt a feladatkomplexumot a hadműveletek során szinte napról-napra meg kell oldani. A rendszergyakorlat alkalmával bebizonyosodott, hogy ez a feladat megoldható, csak meg kell találni a megoldás útját és hozzáértéssel kell kiválasztani a megoldáshoz vezető módszereket.

Célszerűnek látszik, ha első lépésként azt tisztázzuk, melyek azok az alapvető feladatok, amelyek szerint az MBF-ség funkcionálisan csoportosítható. Tapasztalataink szerint ezek az *együtt jelentkező több irányú feladatok a következők lehetnek:*

- a következő napi szakfeladatokra vonatkozó elhatározás meghozatala, formába öntése, a feladatok lejuttatása, az alkalmazási terv kidolgozása;
- az MB megosztott áttelepítésének, az – MBR kikülönítésének – tervezése, vagy az áttelepítés vezetése;
- a napi szállítási, rakodási feladatok szervezése, a szállítókötelékek tevékenységének vezetése;
- a hadtápcsapatok minden oldalú biztosítása különös tekintettel az élet- és működőképesség fenntartására, az anyagi-technikai és egészségügyi biztosítás végrehajtásának vezetésére;
- az általános és az anyagi-technikai helyzet nyilvántartására.

A rendszergyakorlat során beigazolódott, hogy az *MBF törzsét ezekhez a funkcionális feladatokhoz kell csoportosítani és átcsoportosítani, mely kedvező munkamegosztás szerint végezheti az egy időben jelentkező több irányú feladatokat:*

- a *tervezési és szervezési osztály* funkcionális feladata a helyzet folyamatos nyilvántartása; a parancsok, intézkedések elkészítése és lejuttatása; az alkalmazási terv kidolgozása; az egyes időszakokban jelentkező speciális feladatok megtervezése; a minden oldalú biztosítás rendjének meghatározása, jelentések felterjesztése;

- a *szállítási osztály* feladatai lehetnek, elsősorban a szállítás és rakodás tervezése, szervezése, a szállítmányok vezetése; kirakóállomások, kirakókörletek működésének szakirányítása; a szállítókapacitás és a hadseregraktárak anyagi készleteinek operatív nyilvántartása;

- az *ellátóosztály* funkcionális feladata az alárendelt hadtápcsoportok és megerősítő erők anyagi-technikai és egészségügyi biztosításának tervezése, szervezése, a végrehajtás szakirányítása.

Az elmondottakból az is kirajzolódik, hogy az *MBRF-séget is hasonló funkcionális csoportosítás szerint célszerű megszervezni*. A vezetés szempontjából az MBF-ség erőinek és eszközeinek megosztását lényeges kérdésként kell kezelni, mert az MBRF-ség kikülönítése kedvezőtlenül befolyásolja lehetőségeit.

Mi mégis azt valljuk, hogy ennek a *szervező munkának az alapját már az állandó harcészültség időszakában célszerű megkezdemi*, a kikülönítés rendjét és módszereit pedig be kell gyakorolni, ezzel megteremthető a zökkenőmentes szétválás feltétele. *Meg kell teremteni már a hadműveleti szétbontakozás kezdetére a kikülönítés állandó készenlétének feltételeit!* A hadseregszintű hadtápgyakorlatok szervezésében szerzett közel egy évtizedes tapasztalataink alapján úgy ítéljük meg, hogy az *MBRF önálló funkció*. A megalakított - még nem kikülönült - csoportjával párhuzamosan tervezi a feladatok végrehajtását, mindenfajta vezetési okmánnal rendelkezik és készen áll a megosztott áttelepítésre, szakfeladatok „elkülönült” irányban történő végrehajtására.

Az *MB erőinek és eszközeinek áttelepítését* egy ismétlődő feladatnak, egy tevékenységi folyamatnak tekinthetjük. Olyan helyzet általában nem adódik, hogy az MB (MBR) egy lépcsőben települjön át. Bonyolultabb szervezet annál, mintsem egy adott jelre áttelepíthető legyen. *Az áttelepítés mindig a szakfeladatnak alárendelve, pontosabban annak érdekében történik, bisz a kettő dialektikus kapcsolatban áll egymással*. Ha valójában az ellátásnak átgondoltan alárendeltük az MB (MBR) áttelepítését, az *áttelepítés ütemei a következők lehetnek:*

- felderítő-előkészítő részleg, amely az ütemenként érkező lépcsők vezetését képes ideiglenesen magára venni;

- azok a szállító lépcsők, amelyeknek szakfeladataik teljesítése után szükségtelen a régi körletbe visszatérni;

- az MBF-ség vezetési lépcsője, amely az új körletben a főerők települését vezeti;

- azok a részlegek, amelyek az új körletben a csapatok ellátásában elsőként vesznek részt;

- a régi körletben az ellátás további menetében már alkalmazásra nem vezetett erők;

- a régi körletben a szakfeladatok befejezése miatt visszamaradt erők (pl. TS.);
- a korábban földrerakott készletekért visszatérő erők és az áttelepítés irányító operatív csoport.

Végül is a rendszergyakorlatok végrehajtása során jól kialakult, hogy az MB erőinek és eszközeinek áttelepítésére, és megosztására az érintett szolgálat főnökök javaslatára a PK HTPH intézkedik. *Az MBF a saját közvetlen egységei és alegységei megosztásában dönt és ellenőrzi a raktárak és szállítószázlójak követelmények szerinti megosztását.*

Az áttelepítés végrehajtását irányító parancsnokok felelősségét az MBF követelményei határozzák meg. Azt érdemesnek tartjuk hangsúlyozni, hogy az MBR kikülönítésének végrehajtása alapján az MBF intézkedése alapján az MBF szállítószázlój és a raktárparancsnokok jól elhatárolható felelőssége mellett valósul meg. *Az MBR megalakítását követően az áttelepítés az MBRF felelősségével valósul meg.*

A tapasztalatok alapján az MBRF az erőket és eszközöket – a megalakítást követően – az MBF-től jegyzőkönyv alapján veszi át. A szervezetileg kikülönült MBR az áttelepülés kezdetétől *önálló hadsereg hadtáp hadműveleti elem, amelynek vezetése közvetlenül a HDS HVP, vagy közbeeső vezetési tagozat, esetleg a HDS KVP útján valósul meg.*

Az MBF-ség vezető tevékenysége mint láttuk sokrétű. Jelentős vezetési tevékenységet fejt ki a szakfeladatok kapcsán a raktárak működtetése, a szállítmányok képzése érdekében.

Az MBF-ség vezető tevékenységében gyökeres fordulat következett be, *mivel a szállítószázlójak MB-be történő szervezése tovább integrálta a hadsereg hadtápcsoportok szervezetét, komplexitását és jelentősen növelte az MBF egyszemélyi parancsnoki felelősségét, a szállítóosztály helyét és szerepét a vezetésben.*

A *szállítások végrehajtása* megszervezésének és irányításának alapvető szervei az MBF-ség szállítási osztálya, a szállítószázlój és raktárparancsnokok és törzseik. Az irányítás során állandó kapcsolat valósul meg a HDS közlekedési szolgálattal, a végrehajtás egyes elemeinek folyamatos pontosítása érdekében. Az MBF-ség szállítási osztálya alapvető feladatai közé tartozik a szállítószázlójak közötti együttműködés fenntartása, az előljárótól kiutalt készletek átvételét irányító csoport munkájának vezetése, a szállításban érintett többi hadápcsoporttal (például a közúti komendáns csapatokkal) való együttműködés fenntartása. Az MBF-ség működési rendjében *célszerű rögzíteni a szállítási folyamat egyes elemeinek végrehajtásáért való felelősség meghatározását*, elsősorban a raktárak, a szállítószázlójak, a szállítókötélékek parancsnokai tevékenységében.

A gondolatorsor befejezéséeként arra szeretnénk a figyelmet ráirányítani, hogy az állománytábla szervezeti kerete nem áthághatatlan akadály a szervezés útjában. A rendelkezésre álló szervezetet mindenkor a funkcionális feladatnak megfelelően célszerű szervezni és átszervezni. Következésképpen *az MBF-ség szakfeladatai végrehajtásának vezetése az alapvető osztályok funkcionális csoportosításával, erőkiegészítésük főfeladataira történő összefogásával*, a többi vezető szervekkel szoros együttműködésben, a jó munkaszervezéssel, a feladatok *állandó koordinálásával, a rendelkezésre álló erők és eszközök szilárd szakirányításával érhető el.*

3. A szervezetek működésének minden oldalú biztosítása

A minden oldalú biztosítás célja, megteremteni annak a lehetőségét, hogy a hadsereg hadtápcsoportok idejében és szervezeten *meneteljenek, szétbontakozza-*

nak és sikeresen teljesítsék meghatározott szakfeladataikat. Következésképpen olyan rendszabályok összessége az „... amelyek megvalósításával megakadályozható az ellenség meglepetésszerű földi és légi támadása, nagymértékben csökkenthető a tömegpusztító fegyverek hatása...”¹

Ebben a tekintetben az MBF-ségnek jelentős erőfeszítéseket kellett tenni, hogy csapatai képesek maradjanak hófedte erdős-hegyes terepen, eljegesedett utakon tömegpusztító fegyverek alkalmazásának viszonyai között, koalíciós erőkkel együttműködésben vívott támadó hadművelet anyagi biztosítása szervezett végrehajtására az ellenség behatása elleni védelemre, a tömegpusztító fegyverekkel mért csapások következményeinek felszámolására, működőképességük folyamatos fenntartására. Tapasztalataink szerint az MBF-ségnek a következőket célszerű megszervezni:

- az elrendelt készletek folyamatos fenntartását, a hadtáptechnikai eszközök folyamatos üzemeltetését;
- az objektumok őrzését és védelmét, valamint tömegpusztító fegyverek elleni védelmét; az életképesség fenntartását;
- az ellenség által hagyományos és tömegpusztító fegyverekkel mért csapások következményeinek felszámolását, a működőképesség helyreállítását;
- a vezetés állandó folyamatos és szilárd fenntartását, a vezetési pontok rendszerének működőképességét.

Az MB jelentős létszámú katonai szervezet, amely több ezer szállítógépkocsival és egyéb hadtá- és más szaktechnikai eszközökkel rendelkezik. Az ilyen nagyságrendű katonai szervezet anyagi-technikai biztosítását az összfejvernemű magasabbegység hadtápbiztosításához hasonlóan célszerű megszervezni és végrehajtani. Úgy ítéljük meg, hogy e feladat megvalósításához további kutatást igényel egy erre a célra korszerű vezetőszerzővel rendelkező ellátószervezet kialakítása, erre a javaslat megtétele.

Az anyagi-technikai és egészségügyi biztosítás felelős tervezője és szervezője az MBF-ség ellátó alosztálya. A gyakorlat során kialakult egy olyan nézetünk, hogy célszerű, ha az ellátóalosztály EÜSZF-el történő megerősítés után a tervezési-szervezési alosztállyal együttműködésben komplex módon tervezi és szervezi az MB minden oldalú hadtápbiztosítását. Ehhez kétségtelen végrehajtó erőkkel és eszközökkel kell az MB-t megerősíteni és az ellátóalosztálynak szakmailag alárendelni. Megítélésünk szerint a kiszolgáló zászlóalj kisebb megerősítéssel képes az anyagi biztosítási feladatok megoldására, emellett az MB-t már a begyülekeztetés időszakában meg kell erősíteni, hadsereg gk. javítóműhellyel és önálló egészségügyi osztaggal. Megítélésünk szerint ezen erők megléte nélkül már a hadművelet első napján is gondot okozna a személyi állomány ellátása, a technikai eszközök állandó hadrafogható állapotban tartása.

Emellett az MBF-ség legfontosabb feladatai közé lehet sorolni az őrzés-védelem, a tömegpusztító fegyverek elleni védelem megszervezését.

Az őrzés és védelem szilárd megszervezésével a komendáns szolgálat folyamatos biztosításával érhető el, hogy az MB csapatai, telepített objektumai zavartalanul működjenek. A gyakorlat során bebizonyosodott, hogy a rendelkezésre álló erők időben történő riasztásával, szétbontakoztatásával eredményesen lehet harcolni a visszamaradt ellenséges erő, diverziós csoportok ellen.

¹ Katonai Értelmező Szótár, Zrínyi Katonai Kiadó 1972. 163. oldal.

Az MB tömegpusztító fegyverek elleni védelmének fontos elemévé vált az időben történő riasztás, a műszaki álcázás, a műszaki építmények létrehozása, a személyi állomány felkészítése, a tűzoltó, mentőosztagok megszervezése és a vegyi-védelmi alegységek készenlétének fenntartása.

Az ellenség tömegpusztító fegyvereivel mért csapás következményeinek felszámolása az élet- és működőképesség megőrzésének, vagy helyreállításának legfontosabb kritériuma. Az élet igazolta, hogy nem elegendő jó elhatározást hozni, meg is kell szervezni és személyesen irányítani az elhatározás végrehajtását. Ennek érdekében az ellenség által tömegpusztító fegyverekkel mért csapás felszámolásához az MBF törzsét a funkcionális feladatnak megfelelően kell átszervezni és a helyszínre „leszállva” kell kikövetelni az elhatározás végrehajtását. *Következésképpen célszerű létrehozni: (1) a vezetést helyreállító, (2) a működésüket megőrzött erők alkalmazását vezető, (3) a csapás szenvedett körletekben a mentést és mentesítést irányító csoportot.* Mi úgy gondoljuk, az MBF-nek „rendkívüli állapotban” rendkívüli rendszabályokat kell foganatosítani és a vezetésben rendkívüli módszereket kell alkalmazni.

Összességében: az MBF-ségnek megbízhatóan kell biztosítani a vezetés állandó készenlétét. Állandóan biztosítani kell a vezetés életképességét, az információrendszer tökéletesítését. Biztosítani kell a vezetési pontok rendszerének működése mellett a feladatoknak megfelelő munkarendet és munkamódszerek alkalmazását, a vezetési pontok minden oldalú biztosítását.

A „KUNSÁG-79” hadsereg hadtáp rendszergyakorlat következtetéseként megállapítható:

1. Tekintettel, hogy az MBF-ség vezető beosztású tisztjei, első esetben az átvevőpontokon találkoznak a hadtápcapatok parancsnokaival, ennek az átvevőtelnek röviden, de mégis átfogóan gazdag tartalommal kell megvalósulni.

2. Az MB megosztott áttelepítését mindenkor a szakfeladatnak alárendelve, annak érdekében megtervezett ütemek szerint kell megvalósítani.

3. Az MB életképességén olyan lehetőségeket kell érteni, amely alkalmassá teszi őket erdős-hegyes terepen, tömegpusztító fegyverek alkalmazásának viszonyai között koalíciós erőkkel együttműködve szakfeladataik végrehajtására, az ellenség behatása elleni védelemre, a csapások következményeinek felszámolására.

4. Az MBF-ség végrehajtást szervező és irányító törzs, amely a kapott feladatok végrehajtásának rendjére, a módszerek megválasztására hoz elhatározást és alapvető feladatát képezi az erőkifejtés összpontosítása, a szakfeladatok végrehajtásának vezetése, a szervezet minden oldalú biztosítása.

Végkövetkeztetésként vonható le, hogy a Mozgó Bázist az MBF csakis törzsére támaszkodva tudja eredményesen vezetni és megoldani az alárendelt hadtápcapatok előtt álló bonyolult feladatok széles körét.

Összhangolt, alkotó szellemű munka szükséges ahhoz, hogy a térképre rajzolt ábrák megelevenedjenek, az alárendeltek irányításával a megszabott feladatok a meghatározott időben végrehajtásra kerüljenek.

(A melléklet a folyóirat végén található.)